

Man avler de gode jagtegenskaber væk

Norsk artikel oversat til dansk af Ole Geert Dam

Bård Ørbekk Larsen er en af Norges absolut førende dyrlæger indenfor hofteledsdysplasi (HD) hos hunde. Han har gennem de sidste 35 år arbejdet dybt seriøst med problematikken, ligesom han har siddet i flere forskellige avlsråd for flere jagthunderacer.

Bård Ørbekk Larsen slutter sig nu til flere andre eksperter, bl.a. Den Engelske Kennel Klubs hoveddyrlæge, når han gør status over HD resultaterne gennem de sidste mange år. I stedet for at fortælle om positive forskningsresultater udviser Bård Ørbekk Larsen anger over dyrlægernes hidtidige anbefalinger omkring HD fotografering, for det har nemlig vist sig slet ikke at have nogen virkning på trods af, at adskillige hunderaceklubber har fulgt dyrlægernes råd og gjort sig store anstrengelser for at avle hofteledsdysplasi bort.

Bård Ørbekk Larsens artikel har tidligere været bragt i det norske jagtblad "Jakt & Fiske".

Gennem de sidste 35 år har hundeejere sammenlagt betalt hundreder af millioner kroner til dyrlæger for røntgenundersøgelser og samtidig betalt kennelklubber for vurderinger af røntgenbillederne, og det er skrækkeligt at se tilbage på, hvad vi dyrlæger har gjort. Jeg vil gerne, helt personligt, give en stor undskyldning til de hundeejere, hvor jeg, ud fra et røntgenbillede, har anbefalet dem ikke at avle på deres ellers fremragende jagthund. Jeg har simpelthen fået rigtig dårlig samvittighed over de anbefalinger, vi dyrlæger har givet hundeejerne omkring HD, og vi må indrømme, at det, vi troede på, ikke har flyttet HD frekvensen overhovedet.

Afprøv hunden ude i terrænet

Det eneste, vi har opnået ved den hidtidige procedure omkring HD problematikken, er, at vi formodentlig har kasseret mange rigtig gode jagthunde fra avlen. Det er skræmmende, og det viser, at der simpelthen har været overfokus på problemet.

Jamen hvis man så vælger at undlade at HD fotografere, smider man så ikke 35 års forskning væk – jo, det gør man, men 35 års forskning har altså intet flyttet i forhold til sygdommen, og ved at kassere den hidtidige procedure undgår man i hvert fald at kassere de forkerte hunde. Bård Ørbekk Larsen vil derfor anbefale, at man går tilbage til den gamle metode og opfattelse, hvilket er, at de bedste avlshunde ikke findes på dyrlægens bord, men findes ude i terrænet, hvor en jagthund hører hjemme.

Intet ændret på 8 år i Finland

Bård Ørbekk Larsen er ikke den eneste, som er kommet til denne konklusion, for også i Finland har man kunnet nikke genkendende til samme problematik.

Nu afdøde dyrlæge og professor i veterinærmedicin ved veterinærhøjskolen i Helsingfors, Saki Paatsama, som var højt respekteret og anerkendt indenfor sit fagområde, skrev allerede i 1997 i en artikel i Den Finske Kennel Klubs blad, at selektiv avl, baseret på HD fotografering, ikke duede, og til grund for sit synspunkt fremlagde han tallene fra Finland i perioden 1989 til 1997.

I 1989 var det gennemsnitlige tal for samtlige HD fotograferede hunde i Finland en HD frekvens på 29,09%. Samme tal i 1997 var 29,59%. Det betyder, at 8 år med selektiv avl baseret på vurdering af HD fotograferinger intet har flyttet – måske snarere tværtimod. Vi har altså ikke forbedret eller bekæmpet HD problemet, men kun gjort genpuljen mindre ved at udelukke måske fremragende avlsdyr fra avlen.

Omkostninger i millionklassen

Fokuseret avl på HD fotograferinger har betydet ekstraudgifter i millionklassen for de norske hundeejere. For at få en hunds hoftestatus bedømt og registreret i Norsk Kennel Klub (NKK) kræver det, at man kun bruger de dyrlæger, som er anerkendt af NKK til at vurdere røntgenbillederne. I realiteten kunne enhver dyrlæge, som er uddannet indenfor faget, vurdere status for røntgenbilledet (A-E), men det er altså kun NKK's dyrlægers vurdering, som anerkendes.

Bladet "Jagt og Fiske" har fået adgang til tallene for HD fotograferinger i perioden 1980 til 2003, og det viser sig, at i den periode har norske hundeejere betalt 200 millioner kroner (norske) for at få HD fotograferet og efterfølgende vurderet røntgenbillederne gennem NKK. Da man i sin tid startede proceduren for HD fotografering og vurdering, var det jo tiltænkt som

et bekæmpelsesprogram for at sætte en stopper for sygdommen hofteledsdysplasi, men på trods af norske hundeejeres velvilje til at følge den anbefalede procedure med deraf følgende millionomkostninger for dem selv, har det altså i den samme periode ikke reduceret HD tilfældene eller frekvensen overhovedet.

Ser man f.eks. på hunderacen Irsk Setter, viser statistiktallene, at i perioden 2003 til 2012 har gennemsnittet af HD frie hunde været 85,5%, men der er i perioden meget store udsving i tallene. I 2006 var tallet 80,5%, mens tallet for 2007 var 87,4%, hvorefter tallet faldt igen i 2009, hvor det var 81,4%.

Brug kun HD frie hunde i avlen

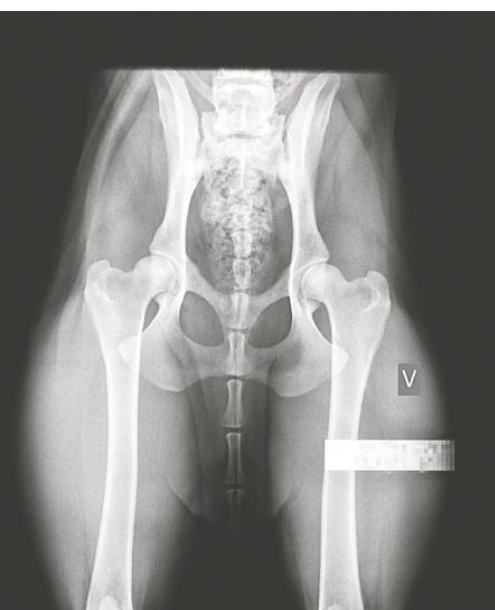
På trods af at alle statistiktal viser, at HD frekvensen ikke har forbedret sig i 35 år ved brug af selektiv avl efter røntgenbilleder, så anbefaler Norsk Kennel Klub stadig, at man kun avler på HD frie hunde. Man kan på NKK's hjemmeside læse, at fordi arveanlæggene for HD nedarves fra forældre til afkom, anbefales det kun at bruge HD frie hunde i avlen. Dette til trods for at man i dag ikke kender det præcise tal for, hvordan arvegangen fungerer for sygdommen HD. Man mener, at arveligheden er 20-30%.

Det kan undre, at ingen indenfor fagkunds-kaben har reageret på trods af, at tallene taler deres tydelige sprog.

Iflg. bladet "Jagt og Fiske" er der dog så småt begyndt at ske en ændring i opfattelsen af HD prioriteret avl, og bl.a. Norsk Kennel Klubs egen afdelingsleder indenfor sundhed, Kristin Aukrust, erkender overfor bladet, at fokus på HD frie hunde nok har været for stor for visse hunderacer. Derfor er det også positivt, at opdrættere foretager en løbende vurdering af, hvor meget HD-røntgen skal have af betydning. Hvad der er det rigtige svar på det, vil variere meget fra race til race. HD styres af mange forskellige gener, men også miljøet. Arvelighed er moderat og varierer også fra race til race, forklarer Aukrust.

Hun tilføjer alligevel, at NKKs grundlæggende holdning er, at hunde, der bruges i avl, skal være funktionelt sunde, dvs. uden kliniske symptomer. Derfor bør en hund med en hård grad af HD ikke bruges til avl.

Som udgangspunkt bør kun HD frie hunde anvendes i avlen, men er hunden i øvrigt velfungerende rent fysisk, men får påvist en mild grad af HD, kan den godt anvendes i avlen. Som tidligere nævnt, bør man vurdere helhedsindtrykket af hunden, for det ville være synd at udelukke en fremragende brugshund fra avlen, udtaler Kristin Aukrust.

På NKK's hjemmeside kan man læse, at arvelighedsgraden for HD er 20-30%, men opdrættere, som har avlet i rigtig mange år, siger, at dette tal ikke passer, og de fortryder nu, at de har fokuseret alt for meget på HD problematikken.

Jagt og Fiske spørger Kristin Aukrust om hendes kommentar til dette.

Tallene for arvelighedsgraden stammer fra de registrerede tal, men varierer meget fra race til race. Miljøet betyder også rigtig meget for udviklingen af HD, og der er ikke tvivl om, at HD er svært at avle helt væk. Vi mener dog, vi ser en genetisk positiv trend for flere hunderacer.

Arveligheden af HD vil variere meget fra hunderace til hunderace, og jeg er helt enig i, at HD har haft alt for stor fokus i enkelte racer, hvilket nok har betydet, at andre vigtige arvelige egenskaber er blevet tilsidesat. Det betyder dog ikke, at man ikke skal HD fotografere, man skal blot ikke tillægge HD større betydning end andre egenskaber.

Kristin Aukrust slutter, at selv om tallene ikke viser en forbedring af HD frekvensen, på trods af et stort ressourceforbrug, så vil NKK stadig anbefale HD fotografering især for racer med HD problemer.

Hvad er hofteledsdysplasi?

Hofteledsdysplasi (HD) er en udviklingsfejl i hofteleddene, som kan omhandle et eller begge hofteled. Defekten består i, at hofteskålen og lårhovedet ikke passer sammen.

Der dannes forandringer rundt om ledet i form af forkalkninger. Der kan også opstå unormalt slid inde i hofteledet, hvilket igen kan forårsage unormal trykbelastning på dele af leddet. Dele af ledbrusken kan slides væk og erstattes af knoglevæv i kroppens forsøg på at reparere de skader, der er opstået.

Der findes forskellige grader af HD efter følgende skala:

A og B hofter: HD fri

C hofter: Svag HD

D hofter: Middel HD

E hofter: Stærk grad af HD

Siden denne artikel er skrevet, har Norsk Kennel Klub nedsat en HD projektgruppe, og man afventer p.t. gruppens rapport.

Se her!

DOGGY HUNDEBURE

Danmarks største udvalg

Priser fra kr.
999,95

AM
Handel
www.am-handel.dk
Tlf: 28 57 44 41

